

TISKOVÁ ZPRÁVA

ze dne 12. května 2015

Preventivní působení zkoušek spolehlivosti

Již od roku 2009 jsou zkoušky spolehlivosti účinným nástrojem v boji proti korupci a dalšímu protiprávnímu jednání. Jejich preventivní působení pomáhá zkvalitňovat práci všech bezpečnostních sborů, vůči kterým jsou prováděny. V České republice je zkoušky spolehlivosti oprávněn provádět pouze jediný subjekt, a to Generální inspekce bezpečnostních sborů.

Jedná se o testování náchylnosti fyzických osob, zařazených v bezpečnostních sborech v působnosti Generální inspekce bezpečnostních sborů, k protiprávnímu jednání. Zkoušky spolehlivosti jsou jednoznačně upraveny ustanovením § 41 zákona č. 341/2011 Sb., o Generální inspekci bezpečnostních sborů a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a provádí je specializované oddělení Generální inspekce bezpečnostních sborů.

§ 41

Zkouška spolehlivosti

- (1) Příslušník inspekce je oprávněn k předcházení, zamezování a odhalování protiprávního jednání provést u příslušníka nebo zaměstnance (dále jen „zkoušená osoba“) zkoušku spolehlivosti.
- (2) Zkouška spolehlivosti spočívá v navození situace, kterou je zkoušená osoba povinna řešit.
- (3) Prováděním zkoušky spolehlivosti nesmí dojít k bezprostřednímu ohrožení nebo poškození života nebo zdraví osob, jejich majetku anebo k omezení svobody osob. Při provádění zkoušky spolehlivosti musí být zachována lidská důstojnost.
- (4) Na základě žádosti příslušníka inspekce může zkoušku spolehlivosti provést se svým souhlasem i jiná osoba. V takovém případě je tato osoba povinna řídit se pokyny příslušníka inspekce; příslušník inspekce za její činnost odpovídá.
- (5) Příslušník inspekce nebo jiná osoba provádějící zkoušku spolehlivosti mohou při zkoušce spolehlivosti sdělovat nepravdivé údaje.
- (6) Průběh zkoušky spolehlivosti se dokumentuje obrazovým a zvukovým záznamem. O zkoušce spolehlivosti inspekce pořídí úřední záznam.
- (7) O provedení zkoušky spolehlivosti, při které se zkoušená osoba dopustila protiprávního jednání, inspekce zkoušenou osobu bez zbytečných průtahů prokazatelně informuje a předá jedno vyhotovení záznamů pořízených podle odstavce 6 příslušnému bezpečnostnímu sboru, který je povinen záznamy založit do osobního spisu zkoušené osoby. Informování a předání záznamů inspekce neprovede, pokud by tím ohrozila plnění úkolů konkrétního trestního řízení nebo plnění úkolu v oblasti kontroly inspekce.

V takovém případě však inspekce zkoušenou osobu informuje a záznamy předá poté, co ohrožení pomine. Zkoušená osoba, která se při zkoušce spolehlivosti dopustila protiprávního jednání, má po informování právo nahlížet do záznamů pořízených podle odstavce 6.

(8) Jednání příslušníka inspekce nebo jiné osoby provádějící zkoušku spolehlivosti, které naplňuje znaky přestupku nebo jiného správního deliktu, není přestupkem ani jiným správním deliktem, pokud je takové jednání nezbytné k dosažení účelu zkoušky spolehlivosti a bezprostředně neohrozí ani nepoškodí zájmy uvedené v odstavci 3.

(9) Jednou za půl roku inspekce v souhrnné zprávě sdělí příslušnému bezpečnostnímu sboru jména zkoušených osob, které se při zkoušce spolehlivosti nedopustily protiprávního jednání.

Generální inspekce bezpečnostních sborů navázala v této činnosti na Inspekci Policie České republiky, která od roku 2009 zkoušky spolehlivosti začala provádět vůči příslušníkům a zaměstnancům Policie České republiky podle ustanovení § 107 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění platném do 31. prosince 2011. Od roku 2012 Generální inspekce bezpečnostních sborů koná zkoušky spolehlivosti vůči příslušníkům a zaměstnancům i dalších bezpečnostních sborů, tedy Vězeňské služby České republiky, Celní správy České republiky a Generální inspekce bezpečnostních sborů samotné.

Preventivní působení zkoušek spolehlivosti spočívá zejména v předcházení protiprávního jednání u bezpečnostních sborů s vědomím, že zkouškou spolehlivosti může kdykoliv dojít k navození situace, kterou je v rámci plnění svých služebních a pracovních povinností zkoušená osoba povinna řešit. Vzhledem k tomu, že napříč společnostmi v České republice je akcentován negativní vliv korupce, úniků a vynášení informací, nepřiměřeného násilí, nedodržování stanoveného úředního postupu apod. jsou zkoušky spolehlivosti zaměřeny především do těchto aktuálních témat v bezpečnostních sborech v působnosti Generální inspekce bezpečnostních sborů.

Inspekci Policie České republiky a Generální inspekci bezpečnostních sborů bylo od roku 2009 do současné doby provedeno celkem 226 zkoušek spolehlivosti a z toho byl u 26 zkoušek spolehlivosti zjištěn poznatek o protiprávním jednání.

Vláda České republiky svým usnesením ze dne 9. července 2014 č. 541 vzala na vědomí *Vyhodnocení využití nástroje „zkoušky spolehlivosti“ s návrhem na případné rozšíření na další osoby působící v orgánech veřejné moci* a uložila řediteli Generální inspekce bezpečnostních sborů nadále sledovat a vyhodnocovat institut „zkoušek spolehlivosti“ pro navazující analytickou práci a pro případné rozšíření zkoušek na další osoby a vládě do 30. června 2016 předložit vyhodnocující analýzu. Dále uložila členům vlády a vedoucím ostatních ústředních správních úřadů poskytnout řediteli Generální inspekce bezpečnostních sborů součinnost při plnění tohoto úkolu.

Ředitelem Generální inspekce bezpečnostních sborů byla zřízena *Mezirezortní pracovní skupina ke zkouškám spolehlivosti*, která má jako poradní orgán ředitele Generální inspekce bezpečnostních sborů za úkol zejména posouzení dosavadní účinnosti zkoušek spolehlivosti ve stávajícím právním rámci, doporučení postupů ve vztahu k návrhům na případné legislativní změny, úpravu vnějších vztahů s ostatními subjekty, navržení směrů rozvoje působnosti zkoušek spolehlivosti a přípravu podkladů ke splnění uvedeného vládního úkolu.

Pro objektivní posouzení zkoušek spolehlivosti a jejich další vývoj je využívána mezinárodní spolupráce a zkušenosti zahraničních kolegů.